

Lidská práva jsou úkolem celé vlády, jinak se oslabí ochrana těch, kteří ji potřebují nejvíce.

Otevřený dopis Andreji Babišovi, premiérovi Vlády České republiky a členkám a členům Vlády České republiky

Vážený pan

Ing. Andrej Babiš

předseda Vlády České republiky

Vážená paní

Mgr. Ing. Tatána Malá

zmocněnkyně vlády pro lidská práva

Vážené členky a vážení členové Vlády České republiky

V Praze dne 26. května 2026

Vážený pane premiére,

vážená paní zmocněnkyně,

vážené členky a vážení členové vlády,

jako organizace pracující v celé škále oborů a služeb občanům vyjadřujeme **zásadní nesouhlas s rozhodnutím vlády přesunout od 1. července 2026 agendy lidských práv, ochrany menšin, rovného zacházení, prevence násilí, rovnosti žen a mužů aj. z Úřadu vlády na jednotlivá ministerstva.** Tak průlomovou změnu není možné provést bez poctivého zhodnocení dosavadního fungování a otevřené odborné diskuze s dotčenými vládními radami, výbory, odbornou veřejností, organizacemi občanské společnosti a lidmi, kterých se tyto veřejné politiky týkají.

Na včerejší tiskové konferenci po jednání Vlády ČR zazněly informace o dílčí úpravě rozhodnutí z předešlého týdne, které zahrnovalo zrušení Odboru lidských práv a ochrany menšin. Konstatujeme, že **oznámené změny základní problém neřeší.** Úřednický aparát zajišťující každodenní výkon agendy, připomínkování legislativy a spolupráci s občanskou společností z Úřadu vlády odchází. Zachování koordinační funkce na papíře bez dostatečného odborného zázemí **není zárukou funkčního systému ochrany lidských práv.**

Vnímáme, že jde o **systemový zásah** do způsobu, **jakým stát zajišťuje potřeby obyvatel a ochranu lidských práv,** rovné zacházení, rovnost žen a mužů, práva osob se zdravotním postižením, práva dětí, romské záležitosti, práva menšin vč. LGBTQ+,

prevenci násilí, duševní zdraví aj. Právě ukotvení těchto agend na Úřadu vlády umožňuje, aby ve státní správě existovalo místo, které sleduje **komplexně a efektivně tvorbu a dopady příslušných vládních politik s ohledem na lidská práva**, připomínkuje legislativu **pohledem shora napříč ministerstvy**, vytváří expertní zázemí, podporuje implementaci strategických priorit, koordinuje činnost poradních orgánů vlády a vytváří **prostor pro spolupráci** mezi státem, odbornou veřejností a občanskou společností.

V řadě členských států EU jsou tyto agendy vyčleněny a řízeny pověřeným **členem vlády nebo silnou koordinační strukturou přímo pod premiérem či vládou** — například v Irsku, Německu, Rakousku, Španělsku, Francii, Lucembursku, Dánsku, Švédsku, Finsku, Polsku, Belgii či Maltě¹. Oslabení zázemí při Úřadu vlády proto nejde směrem k evropské praxi posilování průřezové koordinace, ale naopak k roztržštění agend mezi resorty. Rozdělením těchto agend či úřednických týmů mezi Úřad vlády a ministerstva hrozí, že se **tato systémová a nadresortní role ztratí**.

Máme také obavy, že dojde k oslabení **schopnosti České republiky efektivně a bezpečně čerpat prostředky z fondů EU**. Programy financované z evropských fondů musí být po celé období 2021–2027 v souladu s Listinou základních práv EU a Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Český systém pro sledování těchto požadavků počítá u Listiny základních práv EU s rolí Úřadu vlády jako věcného garanta. Pokud zde zanikne odborná lidskoprávní kapacita, může být oslabeno posuzování dopadů programů na základní práva, řešení podnětů a stížností i schopnost vůči Evropské komisi prokazovat, že Česká republika tyto požadavky plní.

Změnou se také oslabuje schopnost České republiky plnit **mezinárodní lidskoprávní závazky vůči OSN**. ČR pravidelně předkládá zprávy smluvním výborům OSN a prochází Univerzálním periodickým přezkumem **Rady OSN pro lidská práva**. Tyto procesy vyžadují funkční vládní koordinaci, sledování doporučení a jejich promítání do praxe. Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva takové struktury označuje za národní mechanismy pro implementaci, reporting a follow-up². Zrušení odborného zázemí při Úřadu vlády proto neznamená jen domácí reorganizaci, ale oslabení kapacity státu plnit závazky, ke kterým se Česká republika sama mezinárodně hlásí.

Připomínáme též argument ombudsmanů, že **vznik národní lidskoprávní instituce ani instituce dětského ombudsmana nemůže nahradit roli vládního útvaru**, který zajišťuje lidskoprávní perspektivu uvnitř výkonné moci, připomínkuje legislativu, koordinuje agendy napříč resorty, vytváří strategické dokumenty, sleduje plnění akčních

¹ <https://www.gov.ie/en/department-of-children-disability-and-equality/>,
https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/gobierno/bylegislature/paginas/20231120_xv_legislature.aspx,
<https://www.thedanishparliament.dk/members/the-government>, <https://www.government.se/>,
<https://www.gov.pl/web/primeminister/tasks-of-the-members-of-the-chancellery-of-the-prime-minister>,
https://www.belgium.be/en/about_belgium/government/federal_authorities/federal_government/composition_government, <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/countries/france>,
<https://www.gov.mt/en/Government/Government%20of%20Malta/Ministries%20and%20Entities/Pages/default.aspx>,
<https://gouvernement.lu/en/gouvernement/yuriko-backes.html>,
<https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/federal-chancellery/the-austrian-federal-government/ministers.html>
²<https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms/national-mechanisms-implementation-reporting-and-follow>

plánů a vytváří prostor pro spolupráci se zástupci odborné veřejnosti a občanské společnosti.³

Za problematický považujeme také **samotný způsob přijetí rozhodnutí**. Takto zásadní změna byla oznámena náhle, bez otevřené odborné a veřejné diskuze, bez zveřejnění analýzy dopadů a bez předchozího projednání s Radou vlády pro lidská práva, dalšími radami, jejich výbory a dotčenými stranami, jejichž činnosti se změna přímo dotýká.

Vyzýváme proto Vás, pane premiére, a Vládu České republiky, aby:

1. **pozastavila kroky vedoucí k přesunům agend na ochranu lidských práv, rovného zacházení, rovnosti žen a mužů, práv menšin vč. LGBTQ+, práv dětí, práv osob se zdravotním postižením, duševního zdraví a spolupráce státu s občanskou společností a jakékoliv další kroky vedoucí k oslabování těchto nadresortních agend a rozdrobení expertního úřednického zázemí.**
2. **zveřejnila analýzu dopadů případné plánované reorganizace a předložila jasný návrh, jak budou zajištěny funkční mechanismy meziresortní koordinace a dostatečná kontinuita dosavadních agend.**
3. **zajistila otevřenou odbornou diskuzi s dotčenými vládními radami, výbory, odbornou veřejností, organizacemi občanské společnosti a lidmi, kterých se tyto politiky týkají.**

Lidská práva nejsou dílčí agendou, kterou lze rozdělit mezi resorty bez dopadu na fungování státu. Jsou **základem demokratického vládnutí, právního státu a důvěry lidí ve veřejné instituce**. Lidskoprávní agenda potřebuje stabilní, odborné a respektované místo na vládní úrovni, které bude schopné chránit dlouhodobý veřejný zájem i tehdy, když je to politicky obtížné.

S úctou

tyto zastřešující organizace:

Kristýna Mlejnková	výkonná ředitelka	Aliance pro individualizovanou podporu, z. s.
Štěpánka Pokorná	ředitelka, statutární zástupce	Aliance žen s rakovinou prsu, o. p. s.
Iveta Dvořáková	výkonná ředitelka	Asociace Dítě a Rodina, z. s.
Anna Kačabová	ředitelka	Asociace podnikavé Česko, z. s.
Martina Zikmundová	ředitelka	Česká asociace streetwork, z. s.
Aleš Sedláček	předseda	Česká rada dětí a mládeže, spolek
Markéta Kos Mottlová	místopředsedkyně	Česká ženská lobby, z. s.

³

<https://www.ochrance.cz/aktualne/spolecne-vyjadreni-ombudsmana-detskeho-ombudsmana-a-jejich-zastupce-k-prsu-nu-odboru-pro-lidska-prava-a-ochranu-mensin-uradu-vlady/>

Pavel Příbyl	ředitel	České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS), z. s.
Lucia Zachariášová	ředitelka	Jsme fér, iniciativa
Barbora Kachtík Valešová	ředitelka	Klimatická koalice, z. s.
Andrea Krchová	ředitelka	Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR, z. s.
Jan Snopek	předseda	Platforma pro sociální bydlení, z. s.
Jakub Fraj	předseda	Rada dětí a mládeže hlavního města Prahy, spolek
Jiří Kulich	pověřený člen výboru	Sít středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s.
Jenda Žáček	předseda	Společná řeč, z. s.
Petra Keprtová	ředitelka	Stálá konference asociací ve vzdělávání, z. s.
Tereza Dostálová	ředitelka	TESSEA ČR, z. s.
Regina Dlouhá	předsedkyně	Unie center pro rodinu a komunitu, z. s.
Jitka Poláková	předsedkyně	Victima, z. s.
Josef Petr	předseda	Zastav násilí – Asociace pro práci s lidmi, kteří se dopouštějí násilí, z. s.

tyto individuální organizace:

Vilma Janoušková	ředitelka	ACORUS, z. ú.
David Svoboda	ředitel	Amalthea, z. s.
Václav Orcígr	statutární zástupce	Arnika, z. s.
Lucie Němcová	ředitelka	Asociace malých inovativních škol, z. s.
Lenka Laubrová Žirovnická	výkonná ředitelka	Asociace pro porodní domy a centra, z. s. (APODAC)
Lenka Matoušková	ředitelka	Aufori, o. p. s.
Jana Moravcová	ředitelka	Beleco, z. s.
Romana Panská	předsedkyně spolku	Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, z. s.
Magdaléna Černá	vedoucí komunikace a prevence	Centrum LOCIKA, z. ú.
Ondřej Mirovský	ředitel	Centrum pro dopravu a energetiku, z. s.
Anna Marie Vinařická	ředitelka	Centrum pro integraci cizinců, o. p. s.
Farah Curry	předsedkyně	Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, z. s.

Miroslav Krutina	předseda	Český helsinský výbor, z. s.
Miroslav Patrik	předseda	Děti Země, spolek
David Michal	ředitel	Diakonie ČCE - Středisko celostátních programů a služeb (církevní právnická osoba)
Zuzana Matějovská	ředitelka	Diakonie ČCE - Středisko křesťanské pomoci v Litoměřicích (církevní právnická osoba)
Lucie Petříčková	ředitelka	Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy (církevní právnická osoba)
Petra Damms	předsedkyně	Dignity Restoring Hope, z. s.
Petra Večerková	ředitelka, statutární zástupce	EUROTOPIA.CZ, o. p. s.
Markéta Kos Mottlová	ředitelka	Fórum 50 %, o. p. s.
Agáta Hrdličková	ředitelka	Gender Studies, o. p. s.
Jana Milěřová	ředitelka	Glopolis, o. p. s.
Pavel Gruber	výkonný ředitel	Greenpeace Česká republika, z. s.
Veronika Procházková	zakladatelka a výkonná ředitelka	HERO CLAN, z. s.
Zuzana Szabó Lenhartová	ředitelka	Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic, z. s.
Klára Kalibová	ředitelka	In IUSTITIA, o. p. s.
Alexandr Zpěvák	ředitel spolku	InBáze, z. s.
Petra Srdínková	ředitelka	Kalyna - Komunitní uprchlické centrum, z. s.
Ondřej Bednář	předseda	Karlovarsko pro demokracii, z. s.
Tomáš Drábek	ředitel	Klub vozíčkářů Petýrkova, o. p. s.
Jakub Fraj	předseda	Komunitní centrum Petrklíč, z. s.
Johanna Nejedlová	ředitelka	Konsent, z. s.
Markéta Hronková	ředitelka	La Strada Česká republika, o. p. s.
Anna Indra Štefanides	statutární zástupkyně	Liga lidských práv, z. s.
Lucia Kašiarová	ředitelka	Liga otevřených mužů, z. s.
Zuzana Papáčková	výkonná ředitelka	META, o. p. s. - Podpora příležitostí ve vzdělávání
Radoslav Rado	ředitel	Mezinárodní institut rozvojové a transformační spolupráce, z. ú.
Michaela Tetrao	ředitelka	Most pro, o. p. s.
Mgr. Zuzana Schreiberová	výkonná ředitelka	Multikulturní centrum Praha, z. s.

Eva Marlene Hodek	ředitelka a předsedkyně Správní rady	Nadace na ochranu zvířat
Jan Vaněček	předseda a ústřední ředitel	NADĚJE, spolek
Petr Třešňák	předseda spolku	Naděje pro děti úplňku, z. s.
Jan Gregar	CEO	Nerudný fest, z. s.
Barbora Pšenícová	ředitelka	Nevypust' duši, z. s.
Václav Čapek	člen	Občanské zázemí z. s.
Alena Křížková	vedoucí oddělení	Oddělení Gender a sociologie, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Martin Rozumek	ředitel	Organizace pro pomoc uprchlíkům, z. s.
Lucie Lněničková	předsedkyně	Otevřeno, z. s.
Daniel Prokop	ředitel	PAQ Research, z. ú.
Jitka Reineltovej	předsedkyně výkonného výboru	PARENT PROJECT, z. s.
Petra Syrová	předsedkyně	Pěšky městem, z. s.
Lubomír Lupták	ředitel	Ponton, z. s.
Oldřich Kundera	předseda výboru	Prague Pride, z. s.
Jitka Poláková	ředitelka	proFem - centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o. p. s.
Hana Vodrážková	ředitelka	RADKA, z. s.
Jan Kopic	ředitel a statutární zástupce	Ratolest Brno, z. s.
Magda Faltová	ředitelka	Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.
Adela Klepáková	předsedkyně	Slovak Women Empower, z. s.
Andrej Probst	předseda	Slovenská diaspora, z. s.
Milan Starec	člen výboru	Sousedský spolek Uhelná, z. s.
Eva Krestová	statutární zástupce / ředitelka	Spirála Ostrava, z. ú.
Jiří Kulich	ředitel	Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o. p. s.
Iveta Melichar	členka výkonného výboru SNN v ČR, členka vedení uskupení Neslyšící ženy	Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z. s. -- Neslyšící ženy
Jan Gregor	finanční ředitel	Svět neziskovek, z. ú.
Jakub Nekvasil	předseda	Telperion, z. s.

Barbora Semeráková	ředitelka	TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú.
Barbora Čechová	ředitelka	THEIA - krizové centrum, o. p. s.
David Kotora	výkonný ředitel	Transparency International - Česká republika, o. p. s.
Jan Kostečka	ředitel	TUDYTAM, z. s.
Martina Suchardová	prezidentka UNIPA	Unie porodních asistentek, z. s.
Klára Tomková	ředitelka	Žít spolu, z. ú.

Kontaktní osoba:

Jana Milěřová

Glopolis, o. p. s.

Botičská 4, 128 00 Praha 2

Mob.: +420 777 69 48 39, E-mail: jmilerova@glopolis.org
